

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Ebrietatis, & crapula fructus, proventus, & effectus. cap.x.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

consuetudine beluina detenti, luxuria tantum tota die, epulisq; inferuiunt. Clamat loël propheta his, qui ebrietati deseruiunt, dicens: Expergiscimini ebrij, & flete, & plorate omnes, qui bibitis vinum in dulcedine. Quo testimonio non ait tantum: flete omnes, qui bibitis vinum, vt bibere omnino non liceat; sed adiecit in dulcedine; quod ad voluptuosam pertinet, & prodigam effusionem. Nam quantum satis est necessitati edocet Timotheum bibere Apostolus, dicens: Vino modico vtere. Non solum ex vino inebriatur homines, sed etiam ex ceteris potandi generibus, quæ vario modo conficiuntur. Vnde & Nazareis, qui se sanctificabant Domino, præceptum est, vinum, & siceram nõ bibere: vt a que enim statũ mentis euertunt, & ebrios faciunt, luxuriam quoque carnis vtraque æqualiter gignunt. Quidã continentis, sicut panem cum pondere edunt; ita & aquam cum mensura sumunt, asserentes ad castimoniam carnis, etiam aquæ abstinentiam conuenire.

Ebrietatis & crapule fructus, proventus & effectus.

C A P. X.

D Verò Ambrosius de ebrietate scribēs: Sicut, dicit, inquit, mater fidei continetia: ita perfidie mater ebrietas est. In quod facinus non ista precipit: Rogas ad iucunditatem, cogis ad mortem; inuitas ad prandium, efferre vis ad sepulchrum; cibos promittis, tormenta irrogas: Vina pratendis, venena suffundis. Omne enim quicquid nocet, venenum est. Tollit sensus, viscera exurit, somnum infert, caput vexat. Etiam maior vis vini, quàm veneni est. Denique venenum vino excluditur, non vinum veneno. Meritò Deus per Moysen non solum veneno, sed etiam draconum veneno vinum comparauit, dicens: Furor draconum vinum eorum, & ira aspidum insanabilis; & pulchrè additur insanabilis: Multi enim reliquorum serpentium veneno curantur, nemo ebrietate. Certè veneno caro vulneratur, vino mens. Noxia est ebrietas ad corporis sanitatem, menti etiam crimen adiungit. Sudant vino corpora temulentorum, si leuius ea tetigeris, exprimis vinum. Ebrietas fomentum libidinis. Ebrietas incentiuum insanie. Ebrietas venenum insipientie. Hæc sensus

N iij hominum

Expergiscimini ebrij & flete a Ioël. 1.

b 1. Timoth. 5. Vino modico vtere.

De varia ebrietate vide Chrysostomum aduersus Iudeos oratione quinta.

c Num. 6. Ad castimoniam carnis etiam aquæ abstinentia conuenit.

d in lib. de Helia, & ierem. cap. 12. Ebrietas mater perfidie est. e Ambros. d. lib. cap. 14.

Maior vis vini quàm veneni est.

f Deut. 32.

g Ambros. d. lib. cap. 14. Mala ex ebrietate promanant.

hominum mutat, & formas; per hanc fiunt ex hominibus equi adbibentes. Siquidem naturali vaporis calidi, & præter naturam vini calore flammæ cohibere se non queunt, & in bestiales libidines mutantur, ut nullum tempus præscriptum habeant, debeat indulgere concubitu. Vocem amittunt, variantur, oculis ignescunt, ore anhelant, fremunt, in furore ardescunt, sensu excedunt. Hinc periculosa, hinc calculi grauis poena, hinc excruciantas, hinc vomitus frequens semefas epulas cum norum viscerum cruore fundentium. Nam cadentius minus per Hieremiam locutus est, dicens: ^a Inebriamini, & vomite, & cadetis, & non confidite. Hinc etiam vanae imagines, incerti visus, instabiles, umbras sæpe transiliunt, sicut foueas. Nutant facie terra; subito erigi & inclinari videntur, & vertatur, timentes in faciem ruunt, & solum apprehendunt, aut concurrentibus montibus circumcludi. Murmur in auribus, tanquam maris fluctus fragor, & resonantia fluau littora. Canes sicut leones arbitrantur, & fugiunt: Alij risu solent condito; alij inconsolabili mœrore deplorant: alij nunt irrationabiles pauores. Vigilantes somnolentes litigant. Vita his somniū est: somnus hinc est. Excitari nullis vocibus possunt, quanto libenter lando impulsu petas: nisi resipuerint, cui glare non sunt. Vnde bene Hieremias huiusmodi hominem quam superfluum creaturam, descendendum putas. Quoniam enim homo ebrius nisi superflua creatura: ^b

Vnde & D. Hieronymus: ^c Vinolentia, fœditas est, inquit, & comestatorum; venterque merore cito dispumat in libidines. In vino luxuria, in voluptas, in voluptate impudicitia. Qui luxuria uiuens mortuus est. Ergo qui inebriatur, & mortuus sepultus est. Noë ad vnius horæ ebrietatem, multam mora sua, quæ per sexcentos annos sobrietate curauerat ^d. Loth per temulentiam nesciens libidini maritus castum, & quem Sodoma non vicerat, vna vicerat. Et idem epistolam ad Titum explicans ^e: Quale dicitur, Episcopum videri vinolentem, ut sensu occo-

^a Hierem. 25.

^b Homo ebrius, superflua creatura.

^c Ambros. d. lib. cap. 16.

^d in epist. ad Ocean.

^e Qui inebriatur mortuus, et sepultus est.

^f Genes. 9.

^g Genes. 19. §.

^h 1. dist. 35.

ⁱ cap. 1.

vel exaltet risum contra grauitatis decorem, & labiis
 dissolutus cachinnet, vel si paululum tristis cuiusdam rei
 fuerit recordatus inter pocula, in singultus prorumpat,
 & lachrymas. Longum est ire per singula, & infanias,
 quas ebrietas suggerit, explicare. Videas alios, pocula
 in tela vertentes, scyphum in faciem iacere conuiuia; a-
 lios scissis vestibus in vulnera aliena prorueri, alios cla-
 mare, alios dormire; qui plus biberit, fortior computa-
 tur; accusationis occasio est, adiuratu per Regem fre-
 quentius non bibisse? Vomunt, vt bibant: bibunt, vt
 vomant. Digestio ventris, & guttur vno occupantur
 officio. Vbicunque saturitas, atque ebrietas fuerint, ibi
 libido dominatur. Nunquam ego ebrium castum puta-
 bo, qui etsi vno consopitus dormierit, tamen potuit
 peccare per vinum. Pascitur enim, vt D. Ambrosius in-
 quit, libido conuiuuii, nutritur deliciis, vno accendit-
 ur, ebrietate flammatur. Grauiora sunt his fomenta
 verdorum, vbi caro inebriatur, mēs titubat, animus va-
 cillat, cor fluctuat. Rursum D. Hieronymus ad Nepo-
 tianum de vita clericorum scribens: Nunquam, inquit,
 vinum redoleas, ne audias illud philosophi: Hoc non
 est osculum porrigere, sed vinum propinare. Vinolent-
 os sacerdotes & Apostolus damnat^b, & vetus lex pro-
 hibet^c; qui altario deseruiunt, vinum, & siceram non
 bibat. Sicera Hebræo sermone omnis potio nūcupatur,
 quæ inebriare potest, siue illa, quæ frumento conchitur,
 siue pomorum succo, aut cum faui decoquuntur in dul-
 cem, & barbaram potionem; aut palmarum fructus ex-
 primuntur in liquorem, coctisq; frugibus aqua pinguior
 coloratur. Quicquid inebriat, & statum mentis euertit,
 fuge similiter vt vinū^d. Nec hoc dico, quod Dei a no-
 bis creatura damnetur (siquidē & Dominus vini pota-
 tor est appellatus^e, & Timotheo dolenti stomachum
 modica vini sorbitio relaxata est) sed modū pro ætatis,
 & valetudinis, & corporum qualitate exigimus in po-
 tando. Quodsi absque vno ardeo adolecentia, & inflā-
 mor calore sanguinis, & succulento, validoq; sum cor-
 pore, libenter carebo poculo, in quo suspicio veneni est.
 D. verò Basilius in ebrietatem & luxum sermonem
 faciens: Ebrietas, inquit, dæmon est voluntarius, ex vo-

Quas infanias
 ebrietas sugge-
 rat.

a lib. 1. de pas-
 nit. cap. 14.

Libido vno ac-
 cenditur, & e-
 brietas flammatur.

b 1. Timot. 3. et
 5. Tit. 2.

c Luc. 10.

isaie 28.

Vinolentos sa-
 cerdotes Apo-
 stolus damnat,
 & vetus lex
 prohibet.

Sicera quid sit.

Quicquid ineb-
 briat fugiendū
 vt vinum est.

d c. vinolentia
 dist. 35.

e Math. 21.

Ebrietas volun-
 tarius dæmon.

luptate animabus nostris inditus. Ebrietas malitiam ter est, virtutis inimica, fortem virum reddit ignem ex temperato facit laticium; iustitiam igoat, pietatem extinguit. Sicut enim aqua igni est aduersaria, numerum immodicum rationem supprimit. Quia in homo miser à brutis differt? Nonne rationis munus quod à Deo omnium conditore accepisti, reliquitur? omnibus factus Dominus, & imperator? Hoc te mentis lumine per ebrietatem priuans, inter ratione carentes numerari poteris, similisque haberi. Nec solum eo peiores brutis, quod mente ebrii, sed etiam quod sensibus longè infra illa videantur. Quod quæso animal ita visu audituque ebrius homo, debilitatur? Nonne familiarum interdum ignorat, alienis verò saepe ut domesticis grediuntur? An non umbras sapenumero, tanquam cos, aut loca prærupta transiunt? Aures terrifico more fluctuantis maris refertas habent; terra inter infurgere, ac in arduum, & rectum erigi, motu commoueri videntur. Quandoque ab re, & præterdum ridet nunc verò sine consolationis remedi- rant; nunc item audaces, & temerarij, mox timidi ignaui. Lymphatus, & malo dæmone captus misericordia quidem dignus; ebrius verò eadem se ferens patiens minimè misericordia dignus, qui spiritum seipsum transfert. Quis est qui maledictionem capere per omnem vitam? Naturali namque firmitate destitute, necesse est corpus continuo vacillet, atque mensura. Cum potatione procedente eò veniunt, ut de hac infania certet, & de ebrietate per ambitionem tendant; cuius auctorem legis diabolus habet. Verò præmium, peccatum. Nam qui plus hauserit, is præ cæteris laudatur, is victoriam refert. Atque gloria in ignominia illorum est. Inter se namque contendunt, & ut in iudicio aliquo defensitant. Ebrii itaque rationis interitus, fortitudinis perniciem, immatura, mors momentanea. Quid quæso super quam gentium idola? Oculos habent, & non vident, aures habent, & non audiunt, manus paralytice habent.

Ebrii peiores brutis.

Maledictionem cum in se transferunt ebrii.

Legis ebriosorum auctor diabolus.

Ebrii gentium idola.

habent, pedes infirmos, ac facile offendentes.

Quid autem B. Iuo de ebrietate senserit, liquet ex his B. Augustini à se allegatis verbis: Fuge, inquit, vinū, velut venenum, ne ebrietas superet te, expoliatumque virtutibus te nudum efficiat. Vinum enim, vt sancta scriptura dicit b apostatate facit etiam sapientes. Attende Noë virum sapientem, & sanctum quomodo per ebrietatem nudatus est, dormiens c. Attende & Loth patriarcham, qui per ebrietatem se miscuit filiabus impudenter d. Hinc B. Basilius dicit e: Multi per vinum à dæmonibus capti sunt. Nec est aliud ebrietas, quam manifestissimus dæmon. Et Propheta ait f: Fornicatio & vinum, & ebrietas aufert cor. Ebrietas enim perturbationem parit: gignit mentis furorem, & flammam suscitât libidinis, A postolo teste g: Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Si quis autem contra hæc fecerit sanctorum statuta, dignam, & longam agat pœnitentiam, quia vinum est ex his peccatis, quæ hominem separant à regno Dei, dicente Apostolo Paulo h: Neque ebriosis regnum Dei possidebunt. In cuius rei probationem, & demonstrationem facit insigne, & memoria dignum exemplum illud quod venerabilis Beda in historia sua ecclesiastica gentis Anglorum, commemorat, dicens i: Noui, inquit, ipse fratrem, quem vtinam non nossem, cuius etiam nomen si hoc aliquid prodesset, dicere possem, positum in monasterio nobili, sed ipsum ignobilitate viuere. Corripiebatur quidem sedulo à fratribus, ac maioribus loci, atque ad castigationem vitam conueriti admonebatur; & quamuis eos audire nolisset, tollerabatur tamen ab eis longanimiter ob necessitatem operum ipsius exteriorum; erat enim fabrilis arte singularis. Seruiebat autem multum ebrietati, & cæteris vitæ remissioris illecebris, magisque in officina sua die noctuque residere, quam ad psallendum, atque orandum in ecclesia, audiendumque cum fratribus verbum vitæ concurrere consueuerat. Vnde accidit, (quod solent dicere quidam) quia qui non vult ecclesiæ ianuam sponte humiliatus ingredi, necesse habet in ianuam inferni non sponte damnatus introduci. Percussus enim languore, atque ad extrema perductus vocauit fratres, & multum

N v mœrens

a 13. par. decreti cap. 80.

b Eccles. 19.

c Genes. 9.

d Genes. 19.

e Tomo 2. in admonit. ad fil. spirit.

f Ebrietas est manifestissimus dæmon.

g Oseas 4.

h Ephes. 5.

h 1. Corinth. 6.

i lib. 5. cap. 15.

Memorable exemplum de ebrioso damnato.

Notent Canonici non libenter venientes ad ecclesiam.

*Locus ebrioso,
et ad psalmum
in ecclesia
non venientem
in inferno prepara-
tus.*

*Pro ebrioso
quodam defun-
cto nec missæ
factæ nec psal-
mi cantati, nec
oratum fuit.*

*Multi exemplo
cuiusdam ebriose
damnati, ad
pœnitentiam
prouocati sunt.*

*a epist. 1. ad
Iacob. frat.
Dom. et Iuo
in decr. par. 13.
cap. 84.
b Isa. 5. cap.*

mœrens ac dānato similis cœpit narrare, quia in inferos apertos, & satanam immersum in profundis tartari, Caipham quoque cum cæteris, qui occiderunt Dominum, iuxta cum flammis vltimicibus cōtrahentibus. In quorum vicinia, inquit, heu misero mihi locum aspicio æterna damnationis esse præparatum. Ad hæc fratres cœperunt diligenter exhortari, vt repositus adhuc in corpore, pœnitentiã ageret. Respondebat ille desperans: Non est mihi modò rem pœnitentiã mutandi, cum ipse viderim iudicium meum iam completum. Talia dicens, sine viatico salutis obijt corpus eius in vltimis est monasterij locis humiliter, neque aliquis pro eo vel missas facere, vel psalmos cantare, vel saltem orare præsumebat. O quam grauitate stantia diuisit Dominus lucem, & tenebras. Hic martyr Stephanus passurus mortem pro veritate cælos apertos, vidit gloriam Dei, & les vultum dei à dexteris Dei, & vbi erat ipse futurus post mortem, ibi oculos mentis ante mortem, quo latior occurreret, misit. At cōtra faber ille tenebrose mentis, & in imminente morte vidit aperta tartara, vidit nationem diaboli, & sequacium eius. Vidit etiam infelix inter tales carcerem, quo miserabilis ipse rata salute, periret; sed viuentibus, qui hæc cœperunt, causam salutis suã perditione relinquerent. Hic est hoc nuper in prouincia Berniciorum ac longinque diffamatum, multosque ad agendam, & differendam scelerum suorum pœnitentiam prouocauit. Quod vtinam ex hinc etiam nostrarum finibus literarum.

De Petrus, vt testatur B. Clemens Papa & ipse discipulus, ebrietatem quoque opprobriosa habebat, & ebriosos corpore, & animo mortuos esse dicebat. De quibus & in exemplum aiebat ista ista: *Va qui confurgitis manẽ ad ebrietatem factam, & potandum vsque ad vesperam, vt vino adluatur. Va qui potentes estis ad bibendum, ad bibendum, & viri fortes ad miscendam ebrietatem, &c.* Alexander verò Papa tertius, audiens quod quidam se diabolica fraude decepti hominem quendam

tatione, & ebrietate occisum, quasi sanctum (more infidelium) venerentur, rescripsit, & mandauit illis, ut cum vix pro talibus in ebrietatibus peremptis ecclesia permittat orare; dicit enim Apostolus b: Ebriosi regnum Dei non possidebunt; illum non præsumerent de cætero colere, etiamsi per eum miracula fierent.

D, verò Dionysius Richelius de vita ecclesiasticorū, & præsertim Canonicorum scribens, & explicans illud Osee prophetae d: Vinum, & ebrietas, & fornicatio auferunt cor. Hoc est, inquit, mentem excoecant, atque iudicium obtenebrant rationis. Cumque optimum hominis sit esse, & viuere secundum rationis censuram, constat quod crapula ingerat homini maxima nocumta. Nam lædit naturam, abbreviat vitam, intellectū obscurat, voluntatem subuertit, varias parit infirmitates, tædium & torporem adfert, fastidium diuinorum gignit, acediam causat, ad iniuriandum aliis facit præcipitem, somnolentiam, negligentiamque inducit, ad loquacitatis nugas instigat, & omnem cordis custodiā, compunctionem, timorem dissipat prorsus. Idcirco non tantum Canonicis, & cunctis cæteris spiritualibus personis, sed vniuersis quoque fidelibus prohibetur, Christo dicente: Attendite autem vobis, ne fortè grauentur corda vestra crapula, & ebrietate, aut curis huius vitæ. Denique sicut gula mentem commaculat, ita corpus reddit deforme, & monstris consimile, naturali decore, & conueniente hominem priuat. Gula, & libido voluptati deseruiunt carnis: crapula & ebrietas calix est demoniorum, qui cum aut mentem, aut ventrem impleuerit, Christus in homine crapuloso non inuenit locum. Quemadmodum ignis, & aqua simul esse non valent, sic spirituales, & corporales deliciae se in eodem non patiuntur. Vbi crapulam ructantis inter pocula tensesit Christus, vina sua super mel & fauam suauia menti propinare nequaquam dignatus. Filij hominum vsquequo graui corde, cur diligitis vanitatem, & negligitis veritatem? cur volupratem amatis, & virtutem, ac salutem amittitis? Imo pro breui, ac foeda delectatione æternam vobis amaritudinem procuratis. Citò cum diuite epulone

a c. 1. de reliq
qui et venerat
b 1. Corinth. 6.

c art. 7.
d Ose. 4.

Crapula maxima nocumta.

e Luc. 21.

Crapula & ebrietas calix est demoniorum.

f Psal. 4.

lone guttam aquæ pro refrigerio cupietis, nec potueritis. Nempe in quos ardor tantarum sitis, et talisque famis acerbissima punitio magis, quam in pauperibus deficiunt, qui pauperum necessarias sustentationes suas conuertunt delicias. Planè, ut testatur B. Bedus^a, pinguedo carnis, delicia corporis, saturitas aut ante mortem vos deserent, aut vos in morte relinquētis. Hic caro vestra paulò post deperdetur vermibus: illic anima infernalibus tradenda est, donec rursus infeliciter colligata sine fine societur pœnis, quæ sociata fuere in vitis. O delicate, peccatis, ac diuitiis circumfusus es, & confusus cõspicis expectas, & mortem atque damnationem: quod ait Paulus^b. Non est regnum Dei esca, & non bisus, & purpura; quoniam diues omnibus abundans descendit in puncto ad inferos. Quis dicitis delicati & lubrici, quorù Deus ventres de luxuriis, & cõuiuuiis nutritis corda & corpora. Aduertant, timeantque Canonici, qui ab obsequiis sacrorum canonum penè totaliter corruerunt, & infallibilis iudex^d: Væ vobis, qui saturati estis, & rietis. Væ vobis diuitibus, qui habetis consolationem vestram: Væ vobis, qui nunc ridetis, quia plorabitis. Nõne de talibus scripsit Iudas Apostolus: sunt in epulis suis maculæ, conuiuantes sine timore metipso pascentes, despumantes suas confusionibus procella tenebrarum cõseruata est in æternum sanctus ille Apostolus: Hi, inquit, sunt in epulis maculæ, & non potius: Hi sunt in epulis suis maculati nisi quod epulando incidunt tot, & tanta peccata non solum maculati, sed & maculæ appellentur quibusdam ex gentilitate conuersis scribit Apostolus. Fuiſtis aliquando tenebræ. Epulãdo quippe non excedunt in quãtitate & qualitate escarum, & peccata sed item in verbis vanis, superfluis, prauis, ne dicam tractoriis, scurrilibus, & lasciuis, in iocis, ludis, canis, dissolutionibus, amissione tẽporis, & omissionibus multis. Talibus clamat Ioël propheta^e: Expergite oculos ebrii, & flete, & vlulate omnes, qui bibitis vinum in ebrietate, quia peribit de ore vestro.

a in declamatio. de bonis differendis.

Gravis in delicati inuectio.

b Rom. 14.

c Ad Philip. 3. & Iacob. 5.

d Luca 6. cap.

e ad Ephes. 5.

Excessus, qui epulando sunt.

f cap. 1.

Insuper adde, quod cum vniuersi fideles ad arctam
viam ad penitentialem conuersionem, ad vitam co-
ram altissimo timorata teneantur, quanto Canonici
in altiori gradu, spiritualiorique statu sunt constituti,
tanto pre vulgo virtuosiores, magisque sobrii & timo-
rati esse obligantur. Nemo seducat seipsum, ab vno-
quoque exigit Deus vt iuxta exigentiam suae vocatio-
nis ambulet dignè. Porro consuetudo praua, quo diu-
tius incurabilior, atque iniquior. Hinc D. Augu-
stinus cum laicis dixisset in suo sermone^a: Quicumque
me audire contempserit, & ad bibendum pronus fuerit,
vel in conuiuio suo alios adiurare, vel cogere voluerit,
& pro se & pro illis in die iudicij reus erit; subdit: Et
quia, quod peius est, aliqui etiam clerici, qui hoc debe-
rent prohibere, ipsi cogunt bibere aliquos plus quam ex-
pedi; amodo incipiant & seipsos corrigere, & alios
castigare, vt cum ante tribunal venerint, nec de sua, nec
de aliorum ebrietate incurrant supplicium. Sed magis,
dum & ipsi se emendant, & alios castigare non cessant,
peruenire ad aeternum primum mereantur. Et illud
ante omnia rogo, & per tremendum diem iudicij vos
adiuro, vt quotiescumque vobis inuicem conuiuia ex-
hibetis, illam scdam consuetudinem, per quam grandi-
mensura sine mensura tres homines aut volentes, aut
inuiti solebat bibere, tanquam venenum diaboli de ve-
stris conuiujs respuatis: quia ista infelix consuetudo
adhuc de paganorum obseruatione remansit. Et qui-
cumque hoc in suo conuiuio, aut alieno fieri acquie-
rit, diabolo se sacrificasse non dubitauerit. De qua bibi-
tione non solum anima occiditur, sed etiam corpus de-
bilitatur. Sed credo de Dei misericordia, quod ita vo-
bis inspirare dignabitur, vt tam lugendum, & erubescen-
dum malum ita vobis in horrorè veniat, vt illud nun-
quam fieri permittatis, sed quod in illa ebrietate peri-
turum erat, in pauperum refectioem proficiat.

Rursus idem Augustinus^b de ebrietate ad populum
sermonem faciens, & verba sua ad clerum deflectens:
Desinat, inquit, ac deliberet vnusquisque apud se ebrie-
tatem graue esse peccatum, & tunc aut nunquam, aut
difficile eum ebrietas poterit superare. Cum enim non
solum

*Canonici debent
esse magis sobrii
laici.*

*a serm. 231. de
temp.*

*Monitio Au-
gustini ad cle-
ricos, qui alios
cogunt bibere.*

*Consuetudo bi-
bedi ad aqua-
lem mensuram
respuenda ex
conuiujs.*

*Aequali men-
sura bibes, aut
bibenti acquie-
scas diabolo sa-
crificat.*

*b serm. 232. de
temp.*

*Quomodo ca-
uenda sit ebrie-
tas.*

solum in futuro seculo propter ebrietatem reos sunt homines, sed etiam in presenti per ipsam ebrietatem multis frequenter infirmitatibus fatigantur. morbum corporis timeant, qui de anima suam cogitant; oculorum suffusionem, atque caliginem, vertiginem, & membrorum tremorem experiant, qui inferni supplicia non formidant. Et hæc quædam sunt, quæ non solum laicis, sed etiã clericis dicimus, quia quædam sunt, quæ multi sunt etiam maioris ordinis clerici, & aliis sobrietatis bonum deberent iugiter prædicare, solum hoc non faciunt, sed etiam & se, aliosque ebriare non erubescunt, nec metuunt. Sed æque doleant quicumque tales sunt, quia si se noluerint dare, pro se, & pro aliis, necesse est eos æternam sustinere.

Alia D. Augustini ad clericos de ebrietate admonitio.

Quæ pena maneat clericos ebriosos.

Comessatio.

Graviter peccant qui in nominibus sanctorum se inebriant.

Notatur comedentes falsa civilia causa potationis. de quo etiam vide August. lib. 8. confess. cap. 3.

Illud verò quale est, quod iam transacto cõpleta siti, cum amplius bibere non possunt, nec tunc quasi novelli, quasi & qui ipsa hora super diuersis nominibus incipiunt bibere, non solum hominum, sed etiam angelorum, & reliquorum sanctorum, æstimantes, quod maximum honorem impendant, si se in eorũ nominibus nimiate sepeliant; ignorant, quod nullus tam graui iuriam sanctis angelis, vel sanctis hominibus optur irrogare, quàm illi, qui in illorũ nominibus per ebrietatem suas animas probantur occidere. enim aliqui, qui sola ex causa aliqua falsa ebrietate ordinant fieri, vt per ipsam falsitudinem nimiam sint ebrietate obruere. Hæc enim si pagani, qui ignorant, faciunt, nec mirandum est, nec nimis mirandum, quia & in Deo spem non habent; antiquam suorum consuetudinem seruant. Christiani vero Deus de tenebris duxit ad lucem; de morte vocati vitam, quibus omnes scripturæ clamant, ebrietatem vitare, sobrietatem diligere, quare turpissimas ebrietates imitantur, de quorũ perfidia liberari per misericordiam meruerunt. Et ideo rogo, & per tantum diem iudicij vos adiuro, vt quantum potestis ebrietatis malum auxiliante Deo fugiatis, & iam incipiat verecundum esse, quod hucusque gentibus

paganis in ebrietatis turpitudine vos voluistis similes exhibere. Et ideo quia Deo propitio illis dissimiles estis in fide, similes esse in ebrietate penitus non debetis; quia etiam si reliqua peccata Christiani non admittant, sola eos, si frequens fuerit ebrietas, & emendatio ac poenitentia non subuenierit, in inferni profunda precipitat, secundum illud quod iam dictum est: Neque ebriosis regnum Dei possidebunt.

Ad extremum, qui amico suo nimium propinat, in anima efficitur inimicus. Corpus quoque eius debilitate, & animam probatur occidere. Melius erat, ut illud, quod vna die plus eum bibere coegit, quam expediret per duos, aut tres dies ipsum amicum ad conuiuium reuocaret suum. Et vnde vna die eum nimium bibendo debilitauerat; ipsum in aliis diebus sufficiente potu reficeret; nec potum ille perderet, nec amicum deciperet. Aut certe, quod est melius, quicquid nimio potu perditum esset gula, pauperibus daretur in elemosynam, ut & caro rationabiliter bibendo reficeretur, & per misericordiam pauperum animae redemptio praepararetur. Ergo, fratres charissimi, dum haec, humiliter, & cum grandi charitate pro sollicitudine paterna commoneo, absoluo apud Deum conscientiam meam. Qui me libere audierit, & fideliter quod ei praedicatum est implere voluerit, habebit praemium aeternum. Qui autem contempserit, timeat, ne ei aeternum necesse sit sine villo sine sustinere supplicium.

Frequenter charitatem vestram paterna pietate admonui, ut ebrietatis malum, tanquam inferni foueam vitare & fugere deberetis. Et licet apud plures profecerit castigatio, quam multi tamen sunt, qui nec Deum timeant, nec eos, qui honesti sunt, vel sobrii, reuerentur; & tantum bibunt, ut interdum necesse habeant viscera nimio potu plena per vomitum relaxare, & tanquam fractae & naufragae naues, ita ipsius ebrietatis fluctibus fangantur, ut nec vbi sint recognoscant, & dicere aliquid vel audire, quod ad rationem pertinet, omnino non valeant. Sed credimus de misericordia Dei, quod ita omnes ebriosis de ebrietatis malo ad bonum sobrietatis sunt per Dei gratiam redituri, ut & nobis gaudium faciant,

Amico suo nimium propinat, inimicus eius efficitur.

Ebrietas tanquam inferni fouea vitanda est.

faciant, & ipsi feliciter ad aeternum peruenire
tur premium.

Sacrosancta verò Tridentina Synodus volen-
ro supradicta vitia extirpare, & profligare, san-
a sess. 22. de
vif. cap. 1.
sanxit^a, vt quæ alias à summis Pontificibus, &
concilijs de clericorum vita, & honestate retine-
simul de luxu & comellationibus, ac quibuslibet
minibus fugiendis copiose, & salubriter sancta
eadem in posterum eisdem pœnis, vel maioribus
trio ordinarij imponendis obseruarentur. Quo-
pra diuersorum Pontificum, & conciliorum
editas constitutiones, & ordinationes potissimum
bus & hanc Eutythiani papæ addendam potissimum
Magnum malum ebrietatis, vnde omnia vitia
Christianis, modis omnibus cauere præcipimus,
autem hoc vitare noluerit, excommunicamus,
decreuimus, vsque ad congruam emendationem
eadem constitutio renouata in concilio Maguntino
mo cap. 46.

b Iuo in de-
cret. par. 13. cap.
70. & Bur-
char. lib. 14. de
vret. cap. 2.

c an. Dom.
1548. cap. 1.

Ebrietas eccle-
siasticum gra-
dū turpiter in-
sumauit.

d Isaiæ 28.

e Luc. 21.
& Joel. 1.

In concilio verò Treuirensi insigne quoque
brietate emanauit statutum: Ebrietas, vt patet
signum flagitiorū incitatrix, ac scaturigo, quæ
ellationibus & cōuenticulis dominatur, ecclesie
gradum summa cum turpitudine passim in-
Quod perpendēs R. mus Dominus noster, qui
& abominabile sit, tum in profanis, tum in sa-
bus vitium, quamque periculosum. rixis nimis
dibus, atque vulneribus scatenens, quod confusio
cana sæpe effutit, iudicium mentemque per-
quascumque denique libidines pecudis instar
priuatum impellit, atque exagitat; ideo hunc
deditos ecclesiarum ministros R. ma illius pe-
vna cum præsentī Synodo ab officijs, curis, &
muneribus remouendos decernit. Quid enim
stius, quàm vino assidue madidos eiusmodi
animarum curę præesse, de quibus Propheta dicit
sacerdoti, & propheta præ ebrietate erranti, &
iudicium aspiciēti. Formidabilem namque in
pœnam euangelica tuba^e, nisi ioēle propheta
nente fleuerint atque vlulauerint, ex inopinata

dendi à sobriis, vt cum hypocritis exitij, aeternaeque damnationis partem fortiatur. Quare ad sobrietatem, cum omnes, tum praecipue ecclesiae seruos, qui luminaria mundi, & sal terrae sunt, vnà cum Paulo R. ma illius paternitas hortatur, vtque temulentiam, in qua luxur est, deuitent obnixè precatur. Caterum qui turpiter illi vitio indulgent immorgeri, ab officiis, & beneficiis, vt dictum est, ecclesiastica censura & Synodi auctoritate primum suspendit: Deinde si etiam impudenter detestanda consuetudini, ac dictu pariter & visu foedissima diutius inhaerint, omnibus honorum gradibus exutos, ad quadrupedum sortem, quae natura prona atque vètri obedientia finxit, maioribus suppliciis affectos statuit adijciendos. Quae autem à Confessariis iniungenda sit ebriosis poenitentia, alibi à nobis dictum est. ^a

Insignis contra ebriosos poenit.

a in specul. de malor. hor. sup. causi. et remed. lib. 3. cap. 10.

Auoe dies Dominicos, & Sanctorum festa epulis ac symposiis decorare & celebrare liceat? CAP. XI.

ET si ad propositam quaestionem, sobrietatis, pietatis, ac verae honestatis amatoribus, & cultoribus per praemissa satis responsum esse arbitramur, tamen, quia forte quispiam possit obijcere, scriptum esse: ^b Epulaberis in festiuitate tua; & D. Clemètem martyrem ac pontificem declarasse ^c, illum peccato obnoxium, qui in die festo Domini maestitiam pra se fert, eo quod per huiusmodi dies exhilarari oporteat; Ad singula quid sancti Patres responderint, huc producemus. Et primò praefatus Clemès introducens Apostolos suam ad Deum orationem fundentes, haec illos refert dixisse verba: ^d Domine omnipotens, mundum per Christum condidisti, & Sabbatum propter id instituisti, quoniam in eo quiescisti ab operibus, in meditationem tuarum legum, festaque praecipisti in laetitiam nostrarum animarum, vt memoriam recoleremus creatae à te sapientiae: quem admodum propter nos nasci voluit ex muliere, apparuit in vita, demonstrans se in baptismo, quod Deus & honor erat, qui pro nobis passus est tua permissione, & mortuus, atque tua potentia suscitatus, ideo resurrectionis festum celebrantes, in Dominica laetamur, propter eum, qui vicit mortem, donauit vitam, & immortalitatem:

^b Deutero. 16.

^c lib. 5. const. a. post. cap. 10.

^d lib. 7. const. apostol. cap. 36.

Cur dies Dominici & festa instituta.

O tatem: